

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**СЕКТОР ЗА НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР НАД ДЕЛАТНОШЋУ
ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА**

**СЕКТОР ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ
ФОНДОВА У СРБИЈИ**

Извештај за треће тромесечје 2019. године

Садржај:

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова	3
2. Нето имовина добровољних пензијских фондова	4
3. Структура имовине добровољних пензијских фондова.....	5
4. Принос од улагања	6
5. Накнаде друштава за управљање	10
6. Обим трговања хартијама од вредности.....	11
7. Трансакциони трошкови	11
8. Број и структура корисника	12
9. Уплате, исплате и пренос средстава.....	15

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На тржишту добровољних пензијских фондова, на крају трећег тромесечја 2019. године пословала су четири друштва за управљање, која су управљала имовином седам добровољних пензијских фондова, једна кастоди банка, пет банака посредника и једно осигуравајуће друштво посредник.¹

Слика: Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На крају трећег тромесечја 2019. године, у друштвима за управљање била су запослена 124 лица, што је за једног запосленог више него у претходном тромесечју.

На основу положеног стручног испита и испуњених осталих потребних услова, Народна банка Србије издаје дозволу за обављање послова информисања о пословању добровољних пензијских фондова. До краја трећег тромесечја 2019. године издато је укупно 858 дозвола за обављање послова агента продаје.

Друштва за управљање, банке и осигуравајућа друштва као посредници могу ангажовати агенте продаје. На крају трећег тромесечја 2019. године друштва за управљање ангажовала су 97 лица, банке посредници 465 лица, а друштво за осигурање 25 лица.

¹ Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka Srbija a.d. Beograd, NLB banka a.d. Beograd, Addiko Bank a. d. Beograd u Sberbank a. d. Beograd, Акционарско друштво за осигурање „ДДОР Нови Сад“, Нови Сад.

2. Нето имовина добровољних пензијских фондова

Нето имовина фондова на крају трећег тромесечја 2019. године износила је 43,5 милијарди динара. У трећем тромесечју нето имовина порасла је за 3,36%. На промену вредности нето имовине утичу нето уплате²

средстава у фондове, исплате средстава из фондова и добит коју фондови остварују од улагања. У трећем тромесечју 2019. године, укупне уплате износили су 887,75 милиона динара, чланови су повукли 388,40 милиона динара, док је добит од улагања износила 930,60 милиона динара.

На крају трећег тромесечја 2019. године нето имовина износила је 43,5 милијарди динара.

Нето имовина у сектору на крају периода

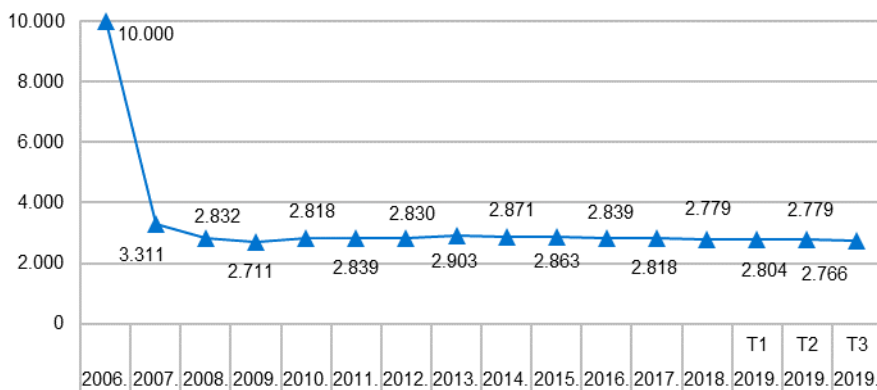
(у млрд RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
												T1	T2	T3
3,1	4,6	7,2	9,9	12,5	16,0	19,7	23,6	28,9	32,8	36,2	40,2	41,6	42,1	43,5

Извор: Народна банка Србије.

Концентрација у сектору на крају периода

(Херфиндал–Хиршманов индекс)

Извор: Народна банка Србије.

Тржишна концентрација у сектору³ на крају трећег тромесечја 2019. године, мерена Херфиндал–Хиршмановим индексом, износила је 2.766 поена, што указује на високу концентрацију на тржишту добровољних пензијских фондова.

Ако се фондови класификују по групама према висини нето имовине фонда у односу на висину нето имовине сектора, у групама „велики” и „средњи” налазе се по два фонда, који заједно остварују тржишно учешће од 94%, док највећи фонд има удео од око 40%.

² Нето уплате су укупне уплате умањене за накнаду приликом уплате.

³ Посматрано према учешћу у укупној нето имовини.

Број фондова у групама подељеним према тржишном учешћу (у јединицама)

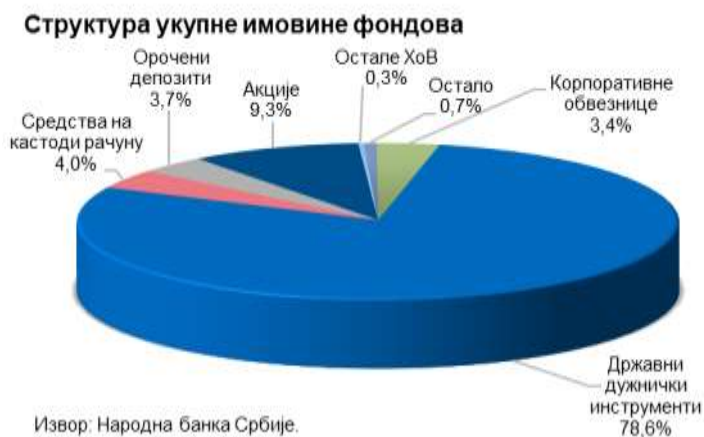
Учешће у нето имовини (у %)	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
													T1	T2	T3
Велики (20 и више)	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Средњи (5–19,99)	-	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Мали (0–4,99)	4	6	5	4	5	5	2	2	3	3	3	3	3	3	3

Извор: Народна банка Србије.

3. Структура имовине добровољних пензијских фондова

На крају трећег тромесечја 2019. године структура улагања имовине фондова није знатније измењена. Највећи удео имале су државне обвезнице, које су чиниле 78,6% укупне имовине. Средства на кастоди рачунима и орочени депозити банака чинили су 7,7%, а акције 9,3% укупне имовине фондова и остале хартије од вредности 0,3% (обвезница Европске банке за обнову и развој). Улагање у инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова и потраживања чине класу „Остало”, која је износила 0,7%. Имовина фондова уложена је и у корпоративне обвезнице, и то у износу од 3,4% имовине.

Највише средстава уложено је у државне дужничке инструменте – 78,6%.

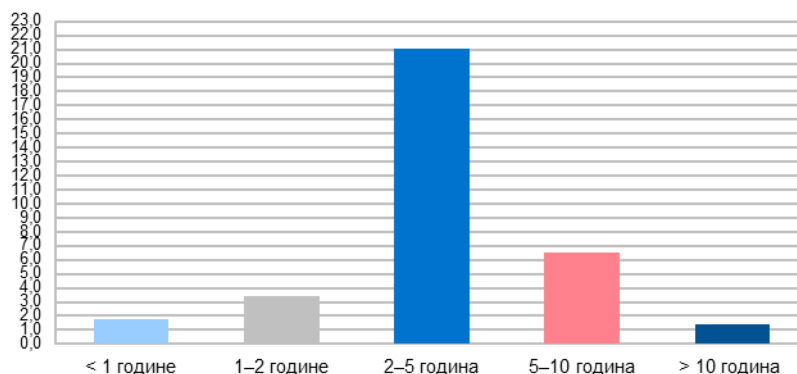

На крају трећег тромесечја 2019. године, 5,4% државних дужничких инструмената имало је рок доспећа до годину дана, 9,9% од једне до две године, 61,6% од две до пет година, 19,0% од пет до десет година и 4,1% преко десет година.

Просечна рочност средстава⁴ уложених у државне дужничке инструменте износи 3,8 година.

⁴ Рочност инструмената пондерисана њиховим уделом у укупним улагањима у државне дужничке инструменте.

Рочна структура улагања у државне дужничке инструменте (у млрд RSD)

Извор: Народна банка Србије.

На крају трећег тромесечја 2019. године, у домаћој валути налазило се 87,2% укупне имовине, а у иностраној валути 12,8% укупне имовине (у еврима).

4. Принос од улагања

На крају трећег тромесечја 2019. године, *FONDex*⁵ је достигао вредност од 2.987,99⁶. Пораст *FONDex*-а представља пондерисани просек приноса свих фондова и за последњу годину дана износио је 5,7%. Принос *FONDex*-а од почетка пословања⁷ износи 8,9%.

Ако се има у виду структура улагања имовине фонда, на принос утичу: промена криве приноса на државне дужничке инструменте,⁸ промена вредности акција, висина референтне каматне стопе, висине каматних стопа банака и промене курса динара према еврима и долару.

У трећем тромесечју 2019. године, на примарном тржишту дужничких државних инструмената деноминованих у динарима било је три реемисије седмогодишњих државних хартија (41,03 милијарде динара), од којих је последња извршена по стопи 3,4%.

⁵ *FONDex* је индекс који представља кретање вредности инвестиционих јединица свих добровољних пензијских фондова на тржишту.

⁶ На дан када је први добровољни пензијски фонд почео с радом, 15. новембра 2006. године, почетна вредност *FONDex*-а износила је 1.000.

⁷ Годишња стопа.

⁸ Пад каматне стопе утиче на раст цене дужничких инструмената и обрнуто. Цене инструмената дуже рочно осетљивије су на промене каматних стопа.

Тржишна вредност емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности
(у млрд RSD)

Рок доспећа	Т3 2018.	Т4 2018.	Т1 2019.	Т2 2019.	Т3 2019.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	-	-	-	-
36м	-	-	18,3	25,6	-
60м	18,5	-	10,6	-	-
84м	-	-	18,3	48,6	41,0
120м	10,9	-	-	-	-
Укупно	29,4	0,0	47,2	74,2	41,0

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	Т3 2018.	Т4 2018.	Т1 2019.	Т2 2019.	Т3 2019.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	-	-	-	-
36м	-	-	3,7%	3,4%	-
60м	3,7%	-	4,0%	-	-
84м	-	-	4,6%	4,4%	3,4%
120м	4,8%	-	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

У трећем тромесечју 2019. године није било емисија ни реемисија државних дужничких инструмената деноминираних у еврима.

Тржишна вредност емитованих евроденоминираних државних дужничких инструмената, по рочности
(у млн EUR)

Рок доспећа	T2 2018.	T3 2018.	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.
12м	49,8	-	-	-	-	-
24м	13,9	-	-	71,0	74,6	-
36м	27,0	-	-	64,2	53,6	-
60м	39,3	-	-	41,2	92,4	-
84м	65,1	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	69,7	-	-
180м	-	-	-	49,4	-	-
Укупно	195,1	-	-	295,5	220,6	-

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих евроденоминираних државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T2 2018.	T3 2018.	T4 2018.	T1 2019.	T2 2019.	T3 2019.
12м	0,5%	-	-	-	-	-
24м	0,7%	-	-	1,0%	0,8%	-
36м	1,2%	-	-	1,3%	1,2%	-
60м	1,8%	-	-	1,8%	1,5%	-
84м	2,5%	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	3,3%	-	-
180м	-	-	-	3,6%	-	-

Извор: Министарство финансија.

На Београдској берзи је током трећег тромесечја 2019. године порасла цена акција за 2,7%, мерено индексом *BELEX15*⁹ (вредност индекса на крају септембра била је 751,08). За последњу годину дана индекс је порастао за 3,3%.

На крају септембра 2019. године референтна каматна стопа износила је 2,5%. Ниво каматних стопа које фондови остварују на средства у динарима на кастоди рачунима прати кретање референтне каматне стопе.

У трећем тромесечју 2019. године динар је ојачао према евр, тако да је на крају овог тромесечја вредност динара већа за око 0,33% него на крају претходног тромесечја. У истом периоду, динар је ослабио према америчком долару за 3,5%.

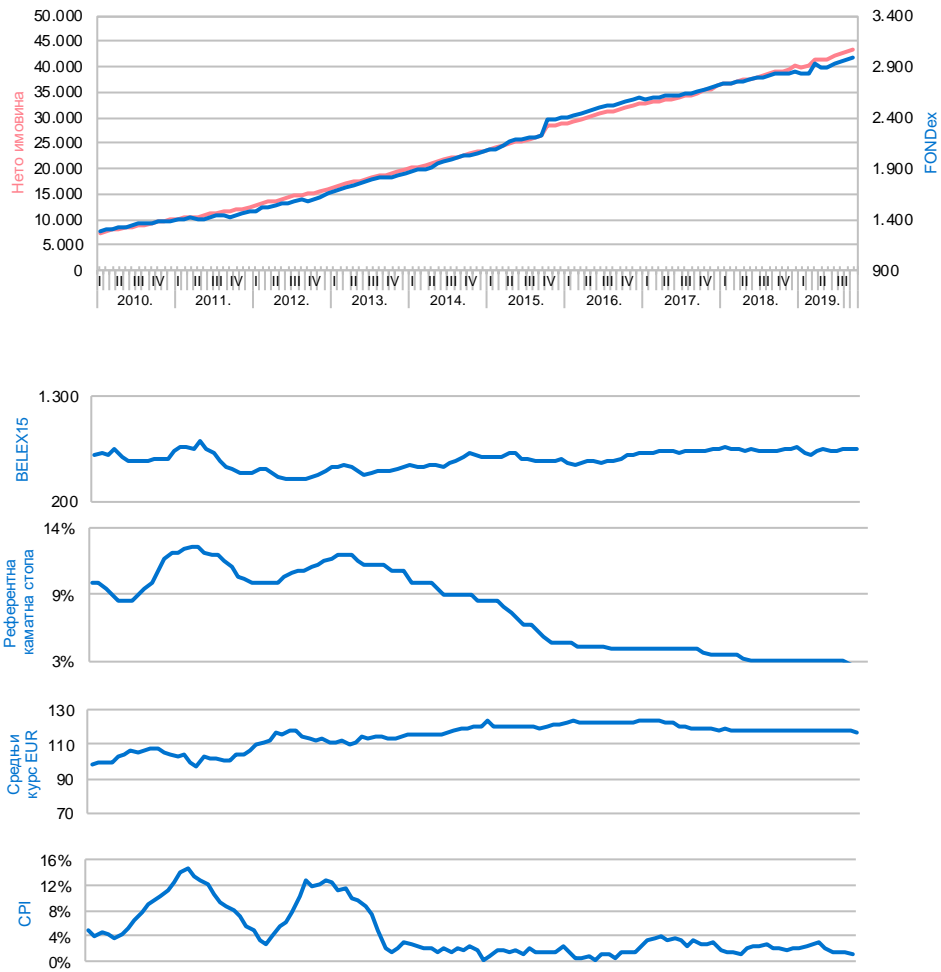
Стопе раста цена у јулу, августу и септембру биле су -0,2%, 0,0% и -0,5%, респективно. Потрошачке цене у септембру 2019. године веће су за 1,1% него у истом месецу претходне године.¹⁰

⁹ Од укупног улагања фондова у акције, највећи део односи се на акције које се налазе у корпи *BELEX15*, тако да овај индекс представља добар репер („бенчмарк“) за акцијски део портфолија фондова.

¹⁰ Извор: Републички завод за статистику.

Кретање вредности нето имовине, FONDEX-а и кључних показатеља ДПФ
(у млн RSD, јединицама, односно у %)

5. Накнаде друштава за управљање

Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима прописује да друштва за управљање наплаћују накнаду за услуге друштва и накнаду за пренос рачуна члана фонда. Накнаде за услуге друштва за управљање су накнаде приликом уплате пензијског доприноса и накнаде за управљање фондом. Накнада за пренос рачуна може бити наплаћена само у висини стварних трошкова преноса.

Накнаде су један од параметара које члан треба да има у виду приликом избора фонда, али их не треба посматрати изоловано. Висина накнаде зависи и од инвестиционе политике, односно активности инвестирања. По правилу, активнији фондови, намењени млађим особама које ће доприносе уплаћивати у дужем временском периоду, у већем проценту инвестирају у сложеније инструменте, преузимају већи ниво ризика и од таквих фондова очекује се већи принос, због чега имају и веће накнаде. С друге стране, фонд који инвестира пасивно и у сигурније финансијске инструменте требало би да има и мање накнаде. Инвестициону политику фонда, тј. планирано улагање средстава чланова фонда, очекивани принос фонда и ниво ризика који фонд (односно члан) преузима, као и накнаде које друштва наплаћују, треба посматрати заједно при доношењу одлуке о избору фонда.

Накнада приликом уплате је трошак који члан плаћа само једном, као врсту улазне накнаде. Иако видљива на првом кораку, тј. приликом уплате средстава у фонд, то није и највећи трошак за члана.

Накнада при уплати доприноса у трећем тромесечју 2019. године износила је 17,8 милиона динара, док је у истом периоду висина те накнаде просечно износила 2%.

Накнада за управљање обрачунава се свакодневно на вредност нето имовине фонда и садржана је директно у вредности инвестиционе јединице, тако да обрачуната и објављена вредност инвестиционе јединице јесте вредност након одбитка накнаде за управљање фондом.

У трећем тромесечју 2019. године укупна вредност накнада за управљање износила је 134,5 милиона динара, што износи око 88% укупно наплаћених накнада и у трећем тромесечју већа је за 4,0% него у другом тромесечју 2019. године.

У последњој години дана накнада за управљање износила је 511,3 милиона динара, док је у истом периоду остварена добит од 2,3 милијарде динара.

Износ наплаћених накнада друштава за управљање

(у млн RSD)

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
													T1	T2	T3
Накнада приликом уплате	42,9	56,9	54,9	59,4	57,9	60,1	58,7	55,4	53,0	56,8	61,0	18,4	16,2	17,5	17,8
Накнада за управљање	37,8	73,5	117,3	170,7	220,0	284,1	357,8	432,8	514,9	614,4	678,7	123,8	123,9	129,3	134,5

Извор: Народна банка Србије.

6. Обим трговања хартијама од вредности

Обим промета добровољних пензијских фондова у трећем тромесечју 2019. године износио је 14,4 милијарде динара.

Просечно учешће добровољних пензијских фондова у промету на Београдској берзи у току овог тромесечја износило је 6,1%.

Трговање добровољних пензијских фондова хартијама од вредности

(у млрд RSD)

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
										T1	T2	T3
Обим промета ХоВ	14,9	19,3	13,2	12,9	21,2	14,5	11,5	24,2	3,2	12,8	11,0	14,4
Куповина	8,1	10,6	7,1	9,0	12,1	7,9	6,4	14,7	1,9	7,4	6,4	7,3
Београдска берза	1,3	0,7	0,3	0,4	0,5	0,9	1,1	3,7	1,0	1,0	0,6	0,8
Ванберзанско трговање	0,3	1,3	0,1	0,7	0,9	1,8	1,1	5,8	0,9	3,8	3,5	5,8
Аукције државних ХоВ	6,5	8,6	6,7	7,9	10,7	5,2	4,2	5,1	0,0	2,6	2,4	0,7
Продаја	0,8	3,8	4,2	2,0	5,4	3,6	3,0	7,4	1,0	4,0	4,1	7,0
Београдска берза	0,6	0,4	0,3	0,6	0,3	0,5	1,9	2,7	0,5	0,0	0,6	0,3
Ванберзанско трговање	0,2	3,4	3,9	1,4	5,0	3,2	1,1	4,7	0,5	4,0	3,5	6,6
Доспеће	6,1	4,9	2,0	2,0	3,7	2,9	2,1	2,2	0,3	1,4	0,4	0,1
Однос куповине према продаји и доспећу	1,2	1,2	1,1	2,3	1,3	1,2	7,5	1,5	1,4	0,0	1,4	1,0
Учешће у укупном промету на Београдској берзи	8,0%	3,8%	2,6%	3,4%	4,1%	6,1%	6,7%	33%	8,3%	9,1%	5,8%	6,1%

Извор: Београдска берза и Народна банка Србије.

7. Трансакциони трошкови

Трошкови настали у вези с куповином, продајом и преносом хартија од вредности (накнаде централног регистра, берзанске накнаде, пореске обавезе) и трошкови текућег одржавања непокретности у које је уложена имовина фонда наплаћују се из имовине фонда. Остали трошкови наплаћују се из имовине друштва за управљање.

На крају трећег тромесечја 2019. године, код трансакционих трошкова, који се наплаћују из имовине фонда, трошкови централног регистра и берзанске накнаде имају подједнак удео, док код трошкова које друштва за управљање плаћају из својих средстава, накнаде брокера имају већи удео од трошкова кастоди банке.

Износ трансакционих трошкова

(у млн RSD)

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
											T1	T2	T3
Укупно	7,4	9,5	7,0	4,7	6,0	6,2	5,6	7,3	10,5	3,6	7,8	3,2	3,0
Брокерске накнаде	3,8	4,5	2,9	2,0	2,5	2,0	1,3	2,3	4,4	2,0	5,3	0,7	1,0
Накнаде кастоди банке	2,0	2,4	2,2	1,5	1,9	2,0	2,0	2,0	1,9	0,6	0,7	0,7	0,8
Берзанске накнаде	0,4	1,1	0,8	0,3	0,6	0,6	0,8	1,0	1,8	0,7	0,5	0,3	0,6
Накнаде централног регистра	1,2	1,5	1,1	0,9	0,9	1,6	1,6	2,0	1,8	0,3	1,1	1,3	0,6
Остали трошкови	-	-	-	-	0,1	0,0	-	0,0	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2

Извор: Народна банка Србије.

8. Број и структура корисника

На крају трећег тромесечја 2019. године, у фази акумулације¹¹ налази се 199.294 корисника.¹² Они имају 272.819 склопљених уговора о чланству¹³ у добровољним пензијским фондовима.

Учешће корисника услуга пензијских фондова у укупном броју запослених износи 9,4%.¹⁴

Број уговора и број корисника

(у хиљадама)

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
											T1	T2	T3
Број уговора	215,7	220,4	234,4	240,4	244,5	252,1	258,1	250,5	253,9	261,7	267,0	269,4	272,8
Број корисника	165,2	166,8	174,9	179,8	183,5	188,0	190,5	183,6	185,4	192,3	195,7	197,5	199,3
Удео активних корисника у укупном броју корисника	36,0%	43,9%	35,1%	30,5%	30,3%	31,3%	25,3%	28,5%	33,6%	33,4%	33,8%	33,4%	33,6%

Извор: Народна банка Србије.

¹¹ Чланство у фонду дели се на две фазе – фазу акумулације (период у коме се уплаћују средства) и фазу повлачења средстава (период када члан повлачи акумулирана средства).

¹² Број корисника је број особа које су чланови добровољног пензијског фонда (или фондова). Овај број је мањи од броја уговора о чланству, с обзиром на то да знатан број корисника има више од једног склопљеног уговора о чланству у истом или у различитим фондовима.

¹³ Број уговора о чланству је збир броја индивидуалних уговора о чланству и броја чланова свих пензијских планова.

¹⁴ Извор броја запослених лица: Народна банка Србије.

Структура корисника по динамици уплате

(у јединицама и у %)

Корисници који су имали уплату	Период	Број корисника	Удео
	1 месец	66.921	34%
3 месеца	73.833	37%	
6 месеци	77.144	39%	
12 месеци	83.127	42%	
Од учлањења (1)	177.226	89%	
Без средстава на рачунима (2)	22.068	11%	
Укупно (1 + 2)	199.294		

Извор: Народна банка Србије.

Износ акумулираних средстава зависи од висине уплата, приноса које остварују фондови, висине накнада и дужине периода акумулације средстава, тако да се с повећањем износа доприноса и периода акумулације средстава, уз приносе које фондови остварују, повећава и износ просечних средстава на индивидуалним рачунима чланова. Просечан износ акумулираних средстава на рачунима чланова који су до сада најмање једном уплатили допринос износио је 245,4 хиљаде динара.

На крају трећег тромесечја 2019. године, број корисника који су чланови два фонда или више њих износио је 41.602, или око 21% укупног броја.

Просечан износ акумулираних средстава на крају периода

(у хиљадама RSD)

2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
											T1	T2	T3
34,6	52,2	70,5	84,5	105,3	127,3	148,3	179,4	200,6	219,3	235,8	239,9	239,7	245,4

Извор: Народна банка Србије.

У трећем тромесечју 2019. године, структура корисника по полу и износу њихових средстава није се знатно променила у односу на претходне периоде. Већину чине мушкарци, који у укупном броју корисника учествују са 57%.

Број корисника по броју фондова у којима су чланови
(у јединицама)

Број фондова	Број корисника
1	157.692
2	34.197
3	7.172
4	208
5	20
6	3
7	2
Укупно	199.294

Извор: Народна банка Србије.

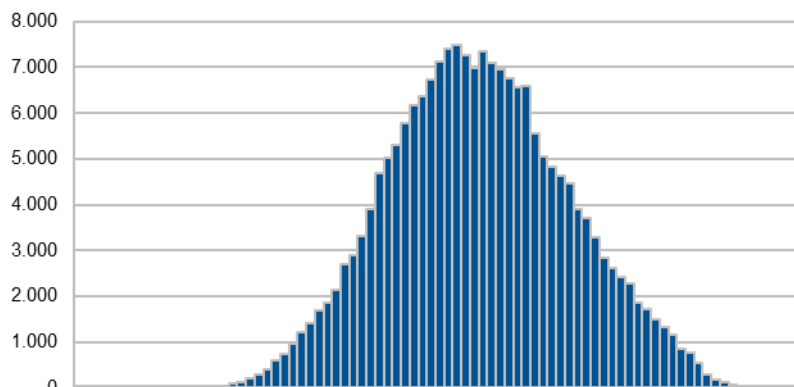
Број корисника по броју закључених уговора о чланству
(у јединицама)

Број уговора	Број корисника
1	144.023
2	41.903
3	9.545
4	3.039
5	571
6	160
7	42
8	9
9	2
Укупно	199.294

Извор: Народна банка Србије.

Расподела корисника и акумулираних средстава по годинама живота

(у јединицама, односно у RSD)

	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+
Број корисника	191	466	9.411	41.908	70.754	52.067	23.958
Износ средстава (млн)	7	10	414	6.523	18.434	13.833	3.839
Просечна средства	36.304	22.106	44.004	155.641	260.530	265.683	160.244

Извор: Народна банка Србије.

Просечна старост корисника добровољних пензијских фондова на крају трећег тромесечја 2019. године износила је око 47 година, а највише је корисника старости од 40 до 60 година, око 62%. Процент корисника који су старији од 53 године сличан је као у претходним годинама и износи 28%.

9. Уплате, исплате и пренос средстава

У трећем тромесечју 2019. године, од укупних уплата 36,3% односи се на индивидуалне уплате, 30,3% на уплате послодаваца који као обвезници уплате својим запосленима уплаћују доприносе у пензијски фонд, док се 33,4% односи на уплате преко пензијских планова. У последње четири године, укупне уплате средстава у добровољне пензијске фондове бележе тренд раста.

У трећем тромесечју 2019. године, укупне нето уплате износиле су 869,97 милиона динара.

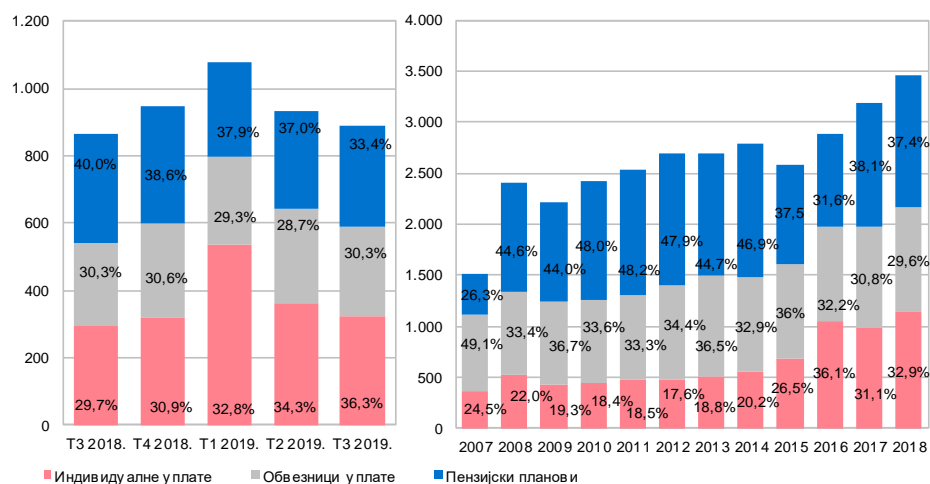
Укупне уплате доприноса у фондове

(у млрд RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
												T1	T2	T3
1,50	2,25	2,22	2,43	2,53	2,70	2,70	2,80	2,58	2,89	3,19	3,47	1,08	0,94	0,89

Извор: Народна банка Србије.

Обим и структура укупних уплата доприноса (у млн RSD, односно у %)

Извор: Народна банка Србије.

Иако постоји могућност индивидуалних уплата доприноса, највећи број уплата врши се преко послодаваца који својим запосленима уплаћују средства у фонд, чиме показују висок степен одговорности према запосленима. Велики потенцијал за даљи раст броја чланова пензијских фондова управо је у компанијама с великим бројем запослених. На овај начин запослени односно послодавци могу остварити уштеде, с обзиром на то да се уплата пензијског доприноса у добровољне пензијске фондове из средстава послодавца ослобађа плаћања пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање

до износа од 5.872¹⁵ динара по запосленом месечно, као и да се уплате у истом износу које послодавац врши путем административне забране, обуставом и плаћањем из зараде запосленог, ослобађају плаћања пореза. Наведене олакшице представљају додатни вид стимулације за запослене и послодавце да један део издвајања за зараде усмере ка штедњи у добровољним пензијским фондовима.

Средства се највећим делом исплаћују једнократно. С обзиром на то да средства повлаче чланови који испуњавају услове а нису дуго у фонду, акумулирана сума на њиховим рачунима релативно је мала, те је овакав начин исплате и очекиван, иако он не одговара природи добровољних пензијских фондова, која претпоставља коришћење акумулираних средстава у дужем временском периоду. С повећањем периода акумулације средстава и суме средстава на рачунима, може се очекивати повећање удела програмираних исплата и других начина повлачења.

Укупне исплате средстава члановима фондова

(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
												T1	T2	T3
141,4	384,6	448,5	458,1	517,6	751,7	945,2	1213,4	1226,2	1195,6	1342,4	1412,0	461,2	479,0	388,4

Извор: Народна банка Србије.

Исплате средстава из фондова се повећавају из године у годину. Таква појава нормална је последица развоја система, јер ће се с повећањем доприноса и нето имовине, као и с повећањем броја година функционисања система добровољних пензијских фондова, повећавати и висина исплата, посматрано у апсолутним износима.

У трећем тромесечју 2019. године, укупне исплате корисницима износиле су 388,4 милиона динара.

Трансфери представљају пренос средстава из једног фонда у други. Члан фонда може пренети део средстава или сва средства, при чему плаћа само стварне трошкове преноса.

У трећем тромесечју 2019. године трансфери су износили 69,3 милиона динара.

Укупни трансфери између фондова

(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
												T1	T2	T3
19,5	235,1	142	216	166	72,3	137,2	126,3	219,7	267,5	263,0	229,7	46,4	55,4	69,3

Извор: Народна банка Србије.

¹⁵ На основу одлуке Владе Републике Србије, једном годишње се овај износ усклађује с висином инфлације у претходној години.